Слободяник Володимир,
кандидат психологічних наук, доцент,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Сірко Роксолана,
доктор психологічних наук, професор,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ОСОБЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ОСІБ НАЧАЛЬНИЦЬКОГО СКЛАДУ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ (ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ)

В умовах воєнного стану система підготовки та підвищення кваліфікації осіб начальницького складу служби цивільного захисту зазнає суттєвих трансформацій. Сучасні виклики, пов’язані з бойовими діями, надзвичайними ситуаціями та необхідністю оперативного реагування, вимагають впровадження новітніх освітніх підходів, серед яких особливе місце займають технології дистанційного навчання.

Підвищення кваліфікації начальницького складу є важливим елементом забезпечення ефективного функціонування системи цивільного захисту. У Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності здійснюється відповідно до Наказу МВС України № 412 від 26.05.2020 року «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту», а також щорічним наказом ДСНС України «Про організацію навчання персоналу ДСНС у системі післядипломної освіти» та ряду положень, які сформовані і затверджені в університеті, зокрема: «Положення про організацію освітнього процесу у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності», «Положення про електронний курс в освітньому середовищі «віртуальний університет» Львівського державного університету безпеки життєдіяльності», «Положення

про організацію освітнього процесу слухачів інституту післядипломної освіти Львівського державного університету безпеки життєдіяльності».

У період воєнного стану традиційні форми навчання значною мірою ускладнені через обмеження пересування, загрозу безпеці та необхідність безперервного виконання службових обов'язків. В умовах воєнного стану для забезпечення безпеки учасників освітнього процесу в інституті післядипломної освіти використовуються технології дистанційного навчання для категорій слухачів, навчання яких дистанційно (онлайн) не впливатиме на якість засвоєння навчального матеріалу. Саме тому дистанційне навчання, яке є ключовим інструментом забезпечення безперервності освітнього процесу, організовується у відповідності до ряду керівних документах університету, а саме : «Положення про дистанційне навчання слухачів інституту післядипломної освіти Львівського державного університету безпеки життєдіяльності», «Положення про організацію семестрового контролю в дистанційному режимі навчання у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності», «Положення про електронний курс в освітньому середовищі «Віртуальний університет» Львівського державного університету безпеки життєдіяльності». Дистанційне навчання в інституті післядипломної освіти університету реалізовується шляхом застосування змішаної очно-дистанційної форми навчання; використання технологій дистанційного навчання для забезпечення підвищення кваліфікації та спеціалізації у різних формах навчання з використанням програми відеоконференцзв'язку MS Teams у електронному навчальному середовищі Віртуальний університет.

До основних особливостей підвищення кваліфікації в таких умовах належать:

1. Гнучкість освітнього процесу. Дистанційні технології дозволяють адаптувати навчання до індивідуального графіка слухачів, що особливо важливо для осіб, залучених до виконання завдань у зоні бойових дій або ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

2. Оперативність оновлення навчального контенту. Умови воєнного стану характеризуються швидкою зміною ситуації, що вимагає постійного оновлення знань. Онлайн-платформи дають можливість оперативно вносити зміни до навчальних матеріалів відповідно до актуальних потреб.

3. Використання інтерактивних технологій. Сучасні платформи дистанційного навчання забезпечують застосування відеоконференцій, симуляторів, кейс-методів, що сприяє формуванню практичних навичок управління підрозділами в умовах кризових ситуацій.

4. Безпековий аспект. Дистанційне навчання мінімізує ризики для життя та здоров'я слухачів, оскільки не потребує їх фізичної присутності в навчальних центрах, які можуть бути потенційними цілями.

5. Індивідуалізація навчання. Завдяки цифровим інструментам можливо враховувати рівень підготовки кожного слухача, забезпечуючи диференційований підхід до засвоєння матеріалу.

Водночас впровадження дистанційного навчання супроводжується певними викликами. Серед них — технічні обмеження (нестабільний інтернет-зв'язок, відсутність належного обладнання), недостатній рівень цифрової компетентності окремих слухачів, а також складність забезпечення практичної підготовки у віртуальному середовищі, несумісність траєкторії планування освітнього процесу в університеті та формування план-графіків підвищення кваліфікації в практичних підрозділах.

З метою підвищення ефективності дистанційного навчання доцільно:

- удосконалювати матеріально-технічну базу;
- розвивати цифрову грамотність персоналу;
- впроваджувати змішані форми навчання (поєднання дистанційного та очного);
- використовувати спеціалізовані тренажери та симуляційні програми;
- забезпечувати методичний супровід навчального процесу.

Отже, використання технологій дистанційного навчання в умовах воєнного стану є не лише вимушеним, але й перспективним напрямом розвитку

системи підвищення кваліфікації осіб начальницького складу служби цивільного захисту. Це дозволяє забезпечити безперервність професійної підготовки, підвищити її ефективність та адаптивність до сучасних викликів.